

KM 04/17 Fastsetting av liturgisk musikk

Merknader frå Kyrkjemøtekomiteen

Komité B legg saksutgreiinga til grunn, og støttar i hovudsak Kyrkjerådet sitt forslag til vedtak i saka.

Komiteen ser det som klokt å halde seg til fem seriar, slik forslag til vedtak legg opp til. Komité B ser det som tenleg å kalle Allmenn 1, 2 og 3 for *hovudseriar*, og å kalle seriane for festtid og fastetid *kyrkjeårsbestemte tilleggsseriar*.

Komiteen har drøfta korleis ein best mogleg kan balansere tilhøvet mellom einskap og variasjon. Her er det i alle høve viktig med pedagogisk teft, og god dialog mellom kyrkjelyd og biskop kring val av liturgisk musikk. Den syngjande kyrkja er tent med at skaparglede og engasjement kring musikken i kyrkja framleis får falde seg ut!

Komité B legg vekt på det som står i saksframlegget om at samiske kyrkjelydar kan velkje annan liturgisk musikk enn det Kyrkjemøtet no vedtek. Komiteen er nøgd med at Halvdan Nedrejord sitt Kyrie no er representert blant hovudseriane.

Komiteen ønskjer å løfte fram Døvekyrkja sitt liturgiske fornyingsarbeid. Døvekyrkja tek i bruk visuell musikk, liturgisk poesi eller annan liturgisk visuell kunst, for å uttrykke noko av det liturgisk musikk elles ber i seg. Denne tilnærminga til liturgisk musikk opnar opp for eit større perspektiv på korleis kyrkja kan delta i tilbeding, bøn og lovsong gjennom kunstnarlege uttrykk.

Komité B foreslår å stryke punkt 4 i forslag til vedtak, då komiteen meiner at innhaldet er ivareteke i punkt 2.

Komiteen ser at musikken i forslaget har god støtte i høyringa frå 2015, men med unnatak av serien Allmenn 2. Kyrkjemøtet ønskjer å få utarbeidd ein ny, heilskapleg serie, eventuelt ein endra serie. Serien bør vere eit tydelegare musikalsk sjanger-alternativ til allmenn serie 1 og 3. Komiteen vil understreke at Allmenn 2 må stå fram som ein god og heilskapleg hovudserie i sin stil, slik Allmenn 1 og Allmenn 3 gjer det. Til dømes bør truleg Gloria arbeidast ut på nytt. Forslaget som føreligg, og fleire av dei alternativa som ligg i liturgipermen, ligg for nær opp til den klassiske liturgitradisjonen. Skifte i takt og puls gjer det vanskeleg å skape den flyten som er naudsynt for eit enkelt rytmisk komp.

Sjølv om enkeltledda i serien har fått gode tilbakemeldingar, har ikkje Allmenn 2 som heil serie fått god respons i høyringa. Komité B ønskjer ein meir gjennomarbeidd Allmenn 2, framleis i rytmisk stil og med enkle melodiar, lagt til rette for bandkomp. Den nye Allmenn 2-serien kan vere ein nykomponert serie, han kan vere basert på Allmenn 2 i Kyrkjerådet sitt forslag, eller vere basert på annan musikk i permen *Liturgisk musikk for Den norske kyrkja* (2011). Ein nykomponert serie kan gjerne vere eit samarbeidsprosjekt mellom fleire komponistar.

Komité B ønskjer at Kyrkjerådet ferdigstillar Allmenn 2, og har tillit til at arbeidet vert gjort i tråd med momenta som har kome fram i merknadene. Saka skal ikkje gå tilbake til Kyrkjemøtet for endeleg vedtak, med vert handsama av og vedteken i Kyrkjerådet.

Allmenn 2 ser slik ut i Kyrkjerådet sitt forslag til vedtak:

Kyrie/Bønerop: som i høyringsforslaget (musikk av Mari T. Hinze) Gloria/Lovsong: Allmenn 2 som i høyringsforslaget (musikk av Odd J. Overøye) Sanctus/Heilag: Allmenn 2 som i høyringsforslaget (musikk av Odd J. Overøye) Agnus Dei/Du, Guds Lam: Allmenn 2, som i høyringsforslaget (musikk av Tore W. Aas)

Fram til Kyrkjerådet har vedteke ny Allmenn 2, er det seriane Allmenn 1, Allmenn 3 og dei to kyrkjeårsbestemte seriane som er vedtekne, samt liturgisk musikk til andre ledd som kan syngjast.

I Allmenn 3, slik musikken føreligg originalt, er det høve til å messe epiklesen både før og etter Verba. Dette er det ikkje høve til i *Ordning for hovudgudstenesta* i *Gudsteneste for Den norske kyrkja* (2011). Musikken vert passa til, slik at han høver med teksten i *Gudsteneste for Den norske kyrkja* (2011).

Når det gjeld evaluering og justering av lokal grunnordning, viser komiteen til *Allmenne føresegner* i *Gudsteneste for Den norske kyrkja* (2011)

Kyrkjemøtet sitt vedtak

1. Kyrkjemøtet vedtek tre allmenne hovudseriar, og to kyrkjeårsbestemte tilleggsseriar.
 2. Kyrkjemøtet rår til at hovudseriane vert nytta til dei fleste hovudgudstenester i kyrkjelydar over heile landet.
 3. Kyrkjemøtet legg til grunn at den liturgiske musikken ein kyrkjelyd nyttar til vanleg er lagt inn i lokal grunnordning for kyrkjelyden. Val av liturgisk musikk vert meldt til biskopen for godkjenning.
 4. Kyrkjemøtet ber om at det vert utarbeidd ei rettleiing for bruk av den liturgiske musikken. Rettleiinga vert å rekne som ein del av *Gudsteneste for Den norske kyrkja* (2011).
 5. Kyrkjemøtet ber Kyrkjerådet om ein meir gjennomarbeidd Allmenn 2, med betre samsvar mellom dei ulike ledda. Serien bør vere eit tydelegare musikalsk sjanger-alternativ til allmenn serie 1 og 3. Kyrieleddet bør vere trinitarisk.
- Kyrkjemøtet gir Kyrkjerådet mandat til å arbeide fram og vedta hovudserien Allmenn 2.
6. Kyrkjemøtet vedtek følgjande seriar:

Allmenne hovudseriar med liturgisk musikk

Allmenn 1

Kyrie/Bønerop: Her kan ein velgje å nytte anten

a) Kyrie frå høyringsforslaget til Allmenn 1 (frå Allmenn serie 1977) eller

b) frå høyringsforslaget til Allmenn 1 (musikk av Halvdan Nedrejord) Gloria/Lovsong: frå høyringsforslaget til Allmenn 1 (Allmenn serie 1977: Gloria med eller utan Laudamus, eller Gud, einast Gud/Alene Gud) Sanctus/Heilag: Allmenn 1 som i høyringsforslaget (frå Allmenn serie 1977)

Agnus Dei/Du, Guds Lam: Allmenn 1 som i høyringsforslaget (frå Allmenn serie 1977)

Allmenn 3

Allmenn 3 som i høyringsforslaget (musikk av Trond Kverno). Gjennomkomponert.

Kyrkjeårsbestemt serie med liturgisk musikk for festtidene, «kvit serie»: Kyrie/Bønerop: frå festtidsserien i høyringsforslaget (musikk av Trond Kverno) Gloria/Lovsong: Gloria med Laudamus, som festtidsserien i høyringsforslaget (musikk av Trond Kverno) Sanctus/Heilag: Nyskriven musikk til Sanctus (2016), av Harald Gullichsen. Agnus Dei/Du, Guds Lam: frå høyringsforslag til festtidsserien (som 1977-musikken).

Kyrkjeårsbestemt serie med liturgisk musikk for fastetida, «lilla serie»: Kyrie/Bønerop: som i høyringsforslaget (musikk av Terje Kvam)
Eventuelt sløyfe Gloria i fastetida. Gudstenesteboka opnar for at ein kan syngje Gloria i fastetida. I den lilla serien er det ikkje lagt opp til at ein nyttar Gloria. Der ein ønskjer å nytte Gloria i fastetida, sjå musikken som føreligg til Gloria i dei tre allmenne hovudseriane.
Sanctus/Heilag: som i høyringsforslaget (musikk frå fastetidsserien 1977) Agnus Dei/Du, Guds Lam: som i høyringsforslaget (musikk av Henrik Ødegaard)

7. Kyrkjemøtet vedtek følgjande ledd som kan syngjast, og som såleis vil vere å finne i den liturgiske musikken for hovudgudstenesta. Nummerering og overskrift viser til ledda i «Ordning for hovudgudstenesta», i «Gudsteneste for Den norske kyrkja»:

3 Inngangsort

Det er fire inngangsort ein kan bruke, jamfør gudstenesteboka. Det bør føreligge notemateriale til alle desse fire, slik at det kan vere høve til å messe inngangsorta. Døme på notemateriale finst i Norsk kantoribok og permen «Liturgisk musikk for Den norske kyrkja» (2011).

6 Kyrielitani

I «Ordning for hovudgudstenesta» står å lese i rubrikken: *Kyrie kan utvidast til eit kyrielitani. Her i samlingsdelen uttrykkjer det naudrop frå skaparverket og menneske i naud, og kan òg ha karakter av lovprising og tilbeding.*

«Fredslitani» i Norsk salmebok 2013 nr. 981 inngår her.

8 Dagens bønn

Dagens bønn vart vedteke av Kyrkjemøtet i 2014, og var med i siste sending med supplerande ark til «Gudsteneste for Den norske kyrkja», som vart sendt til kyrkjelydane.

12 Evangelium

Halleluja/ Salme

I rubrikken les vi mellom anna Evangelielesninga blir innleidd og avslutta med eit hallelujaomkvede eller ein kort salme (...). Rubrikken seier noko om korleis ein kan nytte ein salme i dette leddet. I gudstenesteboka les vi, i rettleiinga til denne delen av ordninga: «Salmen eller korsongen bør byggja bru til preika.» Her er det naudsynt med tilsvarande vegleiing i korleis Halleluja-ropet på same måte kan byggje ei slik bru. Til dømes kan ein velgje ut eitt vers frå evangelieteksten, og syngje dette mellom omkveda. Det er naturleg å vidareføre dei sju ulike Halleluja-omkveda som allereie finst i Norsk salmebok 2013, på nr. 977.1- 977.7. I fire av desse har ein høve til å syngje evangelievers mellom omkveda. Resitasjonsformelen til desse fire ligg i koralbok bind tre. Utforminga av resitasjonane til Halleluja i Koralbok bind tre sprengjer den ramma Halleluja-leddet har ei vanleg hovudgudsteneste. I koralboka er det mange vers, medan normen for Halleluja i samband med evangelielesninga bør vere eitt eller få vers.

I fastetida kan ein velgje å syngje eit anna omkved enn Halleluja, eller ein salme. Ein kan nytte ein bibelsk salme, i denne samanhengen òg kalla Tractus, eit omkved som vert nytta

som alternativ til Halleluja i fastetida. Gode døme på slike omkvad finst i Norsk salmebok 2013:

N 744 Guds rike er fylt av rettferd og fred/ The kingdom of God (...) N 917 Hos deg er livsens kjelde/ Hos deg er livets kilde

N 922 Hos deg er livsens kjelde/ Hos deg er livets kilde N 926 Herre, lat meg kjenna dine vegar/ Herre, la meg kjenne dine veier N 927 Herre, til deg tek eg mi tilflukt/ Herre, til deg tar jeg min tilflukt N 928 Herre, eg ropar til deg, du min Frelsar/ Herre, jeg roper til deg(...) N 932 Frå djupet ropar eg til deg/ Av det dype kaller jeg på deg N 939 Sjå, Guds Lam/ Se, Guds Lam

Også her er det naudsynt med vegleiingsmateriale som gir gode døme på korleis ein kan velgje ute vers frå evangelieteksten, og passe han til, slik at teksten og musikken høver saman.

14 Truvedkjenninga

I rubrikken les vi Truvedkjenninga blir sunge eller sagt fram. Den apostoliske truvedkjenninga i Norsk salmebok 2013 nr. 978 og den nikenske truvedkjenninga i nr. 979 høyrer med her.

17 Forbøn for kyrkja og verda

Her finn vi ei samling bønesvar, både korte og lengre. Det er tenkt stor grad av fleksibilitet inn i dette leddet, ved at ein kan velgje eit av desse, eller annan musikk. Når det er fleire bønneavsnitt med i forbøna er det ofte korte bønesvar som eignar seg best. Vegleiinga vil seie noko om korleis ein kan velgje musikk til dette leddet. Her bør òg vere rom for talt kyrkjelydssvar. Til dømes kan medliturgen seie «Gud, vi ber», og kyrkjelyden svarar «Herre, høyr vår bøn».

- Høyr vår bøn/ Hør vår bønn, av Magnus Beite
- Høyr vår bøn/ Hør vår bønn, av Jo Asgeir Lie/ Audun Flaen
- Bønesvar frå Egil Hovland, «Familiemesse»
- Høyr vår bøn/ Hør vår bønn, Iver Kleive
- Gud, høyr vår bøn/ Gud, hør vår bønn, Trond H.F. Kverno
- Herre, høyr vår bøn/ Herre, hør vår bønn, av Trond H.F. Kverno
- Herre, høyr vår bøn/ Herre, hør vår bønn, av Trond H.F. Kverno (som allereie er ein del av hovudserien Allmenn 3)
- Din vilje skje, av Patrick Matsikenyiri
- Høyr vår bøn/Hør vår bønn, av Odd Johan Overøye
- Herre, vår Gud, høyr oss når vi ber/ Herre, vår Gud, hør oss når vi ber, av Johan Varen Ugland
- Gud, skap i oss tro, håp og handling, av Solveig Hildre Spilling/ Hans Olav Baden

20 Takkseiing og bøn

Helsing PREFASJONSDIALOG Her nyttar ein prefasjonsdialogen frå Allmenn serie 1977. Det finst òg eit alternativ til denne, i hovudserien Allmenn 3.

Innleiande lovprising PREFASJON

Prefasjonane frå gudstenesteboka 1992 vert vidareførte, då med dei nye tekstane. I rubrikken kan ein lese: Lovprisinga under innleiinga er anten knytt til kyrkjeåret (sjå side 2.67-2.70 i Gudstenesteboka 2011), eller tilpassa den enkelte nattverdsbøna (sjå side 2.71-2.78). Fire ulike tonar tener som gode døme på musikalsk utforming knytt til dei nye tekstane:

- høgtideleg form, «Solemnis», her knytt til påskedagsteksten
- enkel form, her knytt til prefasjon for Advent
- prefasjon for Allehelgen

- prefasjon til nattverdsbøn B

Nattverdsbøn med Innstiftingsorda VERBA

Det føreligg notesette versjonar av alle nattverdsbønene i permen «Liturgisk musikk for Den norske kyrkja» (2011) Dette vert supplert med materiale frå Norsk kantoribok III B, eller med ei tilvisning til denne publikasjonen. I tillegg finst eit musikalsk alternativ i hovudserien Allmenn 3.

I rubrikken til dette leddet står å lese: Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia: L Mysteriet i trua er stort. A Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Denne setninga kan leggjast til: A Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

Til dette leddet føreligg musikk av Egil Hovland.

Fadervår

I rubrikken les vi at Fadervår lesast eller syngjast. Fadervår i Norsk salmebok 2013 nr. 984 og 985 høyrer med her.

22 Avslutning av måltidet

Dei fire alternativa frå gudstenesteboka 1992 vert vidareførte, med tekstane frå «Ordning for hovudgudstenesta».

24 Velsigning

Lovprising BENEDICAMUS («Lat oss prisja Herren»)

Musikken frå «Gudstenestebok for Den norske kyrkja» (1992) vert vidareført. I tillegg kan ein nytte Benedicamus frå «Tu solus Dominus» (av Trond Kverno) eller Benedicamus som finst på nr. 949 i Norsk salmebok, 1985 (NoS)

Helsing SALUTATIO («Herren vere med dykk (...)»)

Musikken frå «Gudstenestebok for Den norske kyrkja» (1992) vert vidareført.

Velsigning

Musikken frå «Gudstenestebok for Den norske kyrkja» (1992) vert vidareført».

Amen

Her treng vi fleire variantar til Amen enn det vi har i dag, som mellom anna svarer til noverande tone på velsigninga, samt til dei to andre føreslegne tonane. I tillegg til noverande «Amen» frå «Gudstenestebok for Den norske kyrkja (1992), er desse med: -«Amen» av Per Steenberg -«Amen» frå «Lat oss prisja Herren!» på nr. 949 i NoS, av Henrik Ødegaard

Vedteke mot 2 røyster

108 røysteføre.